

CĂTRE PĂRINȚI

(Omilie înregistrată*)

A Înaltpreasfințitului Mitropolit Athanasie de Lemesos

Vă mulțumesc pentru această invitație pe care mi-ați făcut-o, de a vă vorbi vouă, părinților copiilor care se află aici în tabăra Bisericii noastre. Cred că fie și numai faptul că i-ați lăsat pe copiii voștri să vină aici înseamnă că vă preocupă educația duhovnicească, educația în Hristos a copiilor voștri. Și, întrucât acum voi, părinții, vă aflați aici și nu copiii, socotesc că este bine să spunem câteva lucruri despre propriul vostru loc în cadrul familiei. Desigur că noi, din pricina calității noastre de monahi, nu avem proprii noștri copii, dar Biserica are harisma renașterii și nașterii fiilor ei în Hristos prin Taina Spovedaniei, unde preoții ajung să fie părinții duhovnicești ai acelor oameni care se nasc în cadrul Tainei Pocăinței. Astfel, de multe ori în acest mod venim și noi în comuniune cu proprii noștri fii și ascultăm problemele lor și constatăm pricinile și rădăcinile multor lucruri de la care apar problematizările și problemele fiilor noștri.

În principiu, cred că este o mare binecuvântare de la Dumnezeu să fie cineva părinte, iar pentru acest lucru

* Omilie care a fost rostită la tabăra Sfintei Mitropolii de Lemesos din 2005.

dă mărturie și această responsabilitate pe care trebuie să o aibă omul față de propriul său copil. Știm că Domnul nostru Iisus Hristos ne-a descoperit în Noul Testament locul lui Dumnezeu în viața noastră ca Tată. Și această însușire părintească a lui Dumnezeu este prin excelență însușirea Sa față de noi, oamenii, și în mod special față de fiii Bisericii. Știm că noi toți suntem chemați în calitate de creștini să-L imităm pe Părintele ceresc și să devenim desăvârșiți „precum Tatăl nostru cel ceresc desăvârșit este” (*Matei* 5, 48). Dar constatăm, adesea și într-un mod foarte intens, faptul că de regulă propriile noastre lipsuri, propriile noastre boli duhovnicești, propriile noastre slăbiciuni duhovnicești au răsunet în copiii noștri.

Vedem că atunci când copiii întâmpină multe probleme și vin părinții și se roagă pentru a se rezolva problema copilului lor, dacă am avea curajul, sau cel puțin dacă părinții ar fi în stare să primească cuvântul părintelui duhovnicesc, am spune în mod sigur că mai întâi de toate problema există la părinte, la tată, la mamă și apoi la copii. Și este foarte tragic să vadă cineva toată această situație a problemelor părinților, care au și consecințe în copii și nu știe nimeni de unde să înceapă să le tămăduiască. Iar copiii cu ușurință vor fi înrâuriți pentru că sunt copii mici și aud anumite lucruri.

Însă cine să-i convingă pe părinți, pe tată, pe mamă, că este cu putință să aibă vreo greșeală și că este posibil ca ceva să nu fi înțeles bine și să creeze ei înșiși probleme copiilor lor? De aceea eu, din mica mea experiență ca duhovnic, care mă îndeletnicesc cu Taina Spovedaniei, am văzut că de multe ori, când se apropie părinții să-mi spună despre problemele copiilor lor, care se spovedesc

și ei lângă noi, ar fi fost mai de preferat ca părinții înșiși să fie supuși unei terapii duhovnicești, unei pedagogii duhovnicești, cu mult mai mult decât copiii lor. Faptul de a fi cineva tată și mamă și de a se ocupa de copilul său este aproximativ același lucru cu cel pe care-l face și duhovnicul. Suntem creștini și ne preocupă viața cea întru Hristos a copilului nostru pentru că aceasta este viața prin excelență, iar dacă facem tragica greșală de a nu-i oferi copilului nostru simțirea și experiența lui Dumnezeu Tatăl, a Tatălui Ceresc și experiența Bisericii ca realitate vie, atunci, negreșit, va veni ceasul când vor cădea peste el furtunile și tornadele diferitelor situații și întâmplări din viața lui.

Vom observa, așadar, anumite caracteristici pe care Sfinții Părinți le accentuează special pentru duhovnic și cum se aplică acestea în viața părinților, ca să înțelegem cum este educat corect și ortodox un copil care se naște într-o familie ortodoxă.

Primul element pe care-l accentuează Părinții la un preot, la un om, la un duhovnic care începe să se îndeletnicească cu terapia (tămăduirea) și educarea altor oameni în taina vieții în Hristos este că trebuie, în mod negreșit, el însuși să fi suferit terapia (tămăduirea) duhovnicească sau cel puțin să se afle în acest mediu al terapiei duhovnicești. Dacă părintele duhovnicesc nu are el însuși cultivată această terapie, nu a suferit el însuși această tămăduire duhovnicească și nu s-a izbăvit de patimile și de păcatele sale – pe care, ca om, în chip negreșit, le are – atunci această taină a îndrumării pedagogice a omului va avea multe probleme și se va face astfel într-un mod nedeplin și cu lipsuri.

În același fel se întâmplă lucrurile și în familie. Atunci când părinții nu sunt oameni cultivați duhovnicește, nu sunt oameni care trăiesc cu adevărat în Hristos și se străduiesc în diferite moduri să-i convingă pe copiii lor să meargă la biserică sau să țină poruncile lui Dumnezeu, să meargă la școala de cateheză sau, în sfârșit, să trăiască o viață duhovnicească, atunci socotesc că acești oameni, acești părinți fac cea mai bună propovăduire a ateismului către copiii lor. Adică îl încurajează pe copilul lor să devină ateu. Dacă ei nu trăiesc duhovnicește și-l îmboldesc pe copil cu sila să meargă la biserică, să meargă să se spovedească, să se roage și copilul vede că părintele său nu face nimic din toate acestea, atunci va înțelege în mod greșit că aici există o anume ipocrizie și astăzi, din fericire sau din nefericire, tinerii nu suportă ipocrizia. Va veni ceasul în care îi vor respinge pe părinții lor ca autorități duhovnicești și împreună cu această cădere a idolilor părinților ca autorități duhovnicești, din nefericire, se va prăbuși și credința în Biserică, credința în Dumnezeu, pentru că aceste lucruri în mintea copilului, în mintea tânărului sunt legate nemijlocit. El va gândi că: „Dacă așa trăiesc părinții mei, voi deveni ca și ei” și vor respinge Biserica. Și vedem părinți care-i constring pe copiii lor să țină poruncile lui Dumnezeu, să nu facă dezordini, să nu meargă în locuri rele și urâte și în același moment îi vezi pe părinți că au o mai mare nevoie duhovnicească decât copilul. Iar copilul înțelege acest lucru, îl intuiește.

Trebuie să înțelegem foarte bine că este nevoie ca față de copilul nostru, încă de la vârsta lui pruncească, îndată ce se naște să ne purtăm cu multă seriozitate,

sinceritate și onestitate. Copilul este copil, însă cu toate acestea are propriul său mod în care percepe adevărul și realitatea stării familiei lui. De aceea vedeți că de multe ori, deși în exterior se poate ca părinții să nu manifeste nimic din lucrurile neplăcute ce se întâmplă între ei, între tată și mamă, totuși copiii să aibă o extraordinară intuiție și să înțeleagă dacă ceva nu merge bine în casă. Ei devin tulburați, traumatizați, iar aceste evenimente au multe consecințe neplăcute asupra lor.

De asemenea, dacă părinții nu așează în viața lor duhovnicească și în năzuințele lor duhovnicești o ierarhie corectă, atunci iarăși negreșit vom avea rezultate greșite. Hristos însuși ne-a dat o rezolvare, un criteriu pe baza căruia să evaluăm lucrurile acestei lumi. Hristos ni l-a dat ca să-l aplicăm nouă înșine și copiilor noștri. Așadar, Hristos spune să căutăm mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și toate celelalte se vor adăuga nouă. Iar atunci când ne rugăm să nu facem precum păgânii, care flecăresc multe în rugăciunea lor și cer lucruri care sunt nevrednice de iubirea părintească a lui Dumnezeu (cf. *Matei 6, 7-8*).

Astfel, dacă părintele înțelege faptul că copilul său are, înainte de toate și peste toate, nevoie de Împărăția lui Dumnezeu – atunci când spunem „Împărăția lui Dumnezeu” nu înțelegem vreun paradis de vis, care se află după moarte, ci acea experiență a Bisericii ca realitate în această lume și a experienței Duhului Sfânt în sufletul copilului – și când părintele înțelege aceasta foarte bine, atunci va ști că trebuie să-i dea copilului său această simțire. Peste toate, copilul are nevoie să înțeleagă că cel mai mare criteriu, cea mai mare țintă nu sunt lecțiile sale, nu sunt studiile sale, nu sunt școlile, nici limbile

străine, nici nimic din toate acestea, ci este **Împărăția lui Dumnezeu**. Dacă părintele înțelege acest lucru, atunci copilul dobândește o temelie puternică pe care pășeste și astfel nu se va clătina atunci când vor veni nereușitele, fie la Universitate, fie la lecții, fie în orice loc. Cine poate să spună că el corespunde întrutotul așteptărilor părinților săi? Din fericire, copiii așează drept primă țintă a lor **Împărăția lui Dumnezeu** pentru că sunt copii curați și sufletul lor are curăție și noblețe, iar atunci când ascultă cuvântul lui Dumnezeu sunt convinși cu ușurință de el. Din nefericire, părinții, având o inimă aspră, probabil din pricina vârstei și a împrejurărilor, se străduiesc să-i învețe pe copii să facă deosebire în fața lui Dumnezeu și să nu primească cu inimă bună și cu onestitate cuvântul lui Dumnezeu, ci să înceapă să facă un compromis între Dumnezeu și lucrurile lumii prezente.

Din păcate, această situație este tragică și se observă printre părinții creștini. Copiii care nu au părinți creștini cel puțin au un comportament potrivit și știu că tatăl și că mama lor nu-i lasă să meargă la biserică și sunt târați pe o cale martirică, au o conștiință martirică și înaintează. Problema este atunci când părinții sunt creștini, un asemenea fel de creștini care își doresc ca Hristos să slujească propriilor lor preferințe. Însă o asemenea duhovnicie este bolnavă și când un astfel de părinte bolnav duhovnicește îi vorbește copilului său despre Hristos, nu face nimic altceva decât să decadă în ochii copilului său și în final să distrugă și imaginea lui Hristos.

Astăzi și în Evanghelie s-a grăit despre acest eveniment, de faptul că Domnul i-a întâmpinat pe Apostoli și i-a chemat de-a dreptul, iar ei „îndată lăsând mrejele, au

mers după El". Acest eveniment este relatat pentru noi toți. Trebuie ca și părinții să înțeleagă că, negreșit, prima treaptă a duhovniciei este să nu înceapă să facă un compromis între Hristos și lucrurile din jurul lor. Așadar, mai întâi căutăm Împărăția lui Dumnezeu și după aceea le căutăm pe celelalte astfel încât și copilul să-L caute pe Hristos și să știe că personalitatea sa capătă valoare în relația sa cu Hristos, din firea sa, din creația sa ca făptură după chipul lui Dumnezeu și nu din faptul de a trece cu bine examenele și din a intra la Facultate și din a învăța multe limbi străine. Dacă îi vom da neconținut astfel de idoli, atunci vom crea copilului o anxietate (neliniște), o stare insuportabilă, căreia, dacă nu va putea să-i facă față, va avea probleme și desigur că pe acestea le vor plăti într-o bună zi părinții.

După această primă simțire spun Părinții că omul, ca să poată să devină părinte duhovnicesc, trebuie să aibă și o altă însușire: însușirea libertății, însușirea izbăvirii de prejudecățile sale. Adică omul, fiecare dintre noi, are înlăuntrul său diferite idei. Diferite păreri, diferite stări, pe care le consideră bune și corecte; fie din pricina creșterii sale, fie din pricina educației sale, fie din pricina felului duhovniciei sale. Însă, pentru a putea să facă față îndatoririi sale de părinte duhovnicesc, iar în cazul nostru de părinte adevărat, trebuie ca acest om să se izbăvească cu totul de toate părerile sale proprii, de toate prejudecățile sale și să se lase pe sine însuși liber astfel încât prin rugăciune și prin harul lui Dumnezeu să poată să vorbească și să-l conducă pe om la voia lui Dumnezeu. Altfel, intervenția sa în viața altui om va avea un caracter intelectual, iar nu un caracter duhovnicesc.

Am văzut de multe ori părinți care-i aduc pe copiii lor lângă noi. Mai întâi vin aceștia și spun: „Știi, părinte, copilul meu vrea să meargă la Facultatea de Mecanică. Și eu nu doresc să meargă acolo. Te rog să-l convingi să nu meargă la Facultatea de Mecanică”. Sigur că acest lucru nu este treaba mea. Însă se poate vedea faptul că acest părinte nu caută ceea ce-l odihnește cu adevărat pe copilul său și cu atât mai mult nu caută să facă voia lui Dumnezeu pentru copilul său. Iar acesta este un exemplu foarte simplu. Avem exemple mai rele, care sunt cu totul determinante pentru viața copiilor. Desigur, voi aveți, din câte văd aici, copii mici, însă de multe ori suntem abordați cu astfel de situații în care un copil sau un tânăr, de pildă, vrea să se căsătorească, să se logodească cu o fată. Și vin părinții creștini ai tânărului și încep un rechizitoriu împotriva fetei aceleia, care nu este din biserică, nu a fost la școala catehetică, nu se spovedește și multe altele, pe baza cărora trebuie ca tânărul să n-o ia pe fata respectivă. Și am văzut pe unii părinți creștini blestemându-le pe fete, făcând lucruri cu totul neghioabe duhovnicește, jurându-se că „nu voi avea odihnă până nu-l voi despărți pe băiatul meu de aceea” și, în pofida acestor lucruri, să ceară și conlucrarea duhovnicilor la aceasta. De aici ne dăm seama că acest părinte nu a înțeles faptul că acest copil este un om liber.

Dumnezeu însuși, Ziditorul, Făcătorul acestui copil, cinstește libertatea lui și ajunge până la a-i face cunoscut adevărul poruncilor fără să intervină tiranic. Atunci cum poate un părinte să intervină într-un asemenea mod în viața copilului său? Dacă îl vom analiza pe părinte, vom vedea că în spatele tuturor acestora se ascunde un urias

egoism, care nu are nicio legătură cu Evanghelia și cu duhul Bisericii lui Hristos. Îmi va spune cineva: „Ce trebuie să facem? Îi vom lăsa pe copiii noștri slobozi?”. Nu. Neapărat vom spune cuvântul lui Dumnezeu, îi vom învăța cu vreme și fără de vreme, dar vom învăța să lucrăm așa cum lucrează Dumnezeu.

Îmi amintesc că oarecând un tată a venit în Sfântul Munte și l-a întrebat pe un mare nevoitor: „Gheronda, sunt tată, am copii, ce trebuie să fac?”. Iar Starețul i-a spus: „Să-l imiți pe Tatăl cel ceresc”. Ce a vrut să-i spună? A vrut să-i spună că, așa cum Tatăl cel ceresc nu are un mod de a fi rigid, care prinde și le zdrobește pe toate, ci folosește toate cunoștințele, toate datele, totul ca să-l ajute pe copil să se apropie corect de Împărăția lui Dumnezeu, folosește chiar și sâmbăta pentru om, iar nu omul pentru sâmbătă, așa și părintele pământesc, adică voi, părinții, trebuie să învățați că orice lucru putem să-l folosim corect, la momentul potrivit, fiind vorba să-l ajutăm pe copilul nostru să se apropie în mod corect de Hristos. Și i-a spus Starețul oarecând unui duhovnic, unui preot care a mers acolo și l-a întrebat: „Ce să facem Gheronda? Astăzi oamenii fac multe păcate. În general oamenii fac multe păcate; aleargă pe aici și pe acolo. Pe baza sfintelor canoane trebuie să li se aplice epitimii, pentru că *Pidalionul* (Cârma) așa spune”. Și acest preot, purtat de zelul cel bun, crezând că astfel apăra oarecum sfintele canoane și, având impresia că își asumă sarcina de polițist al lui Dumnezeu și se îngrijește să nu cadă idolul lui Dumnezeu, preferă să fie foarte aspru decât să se adapteze, să facă o economie. Și i-a spus Starețul: „Părinte, *Pidalionul* de aceea se numește cârmă, pentru